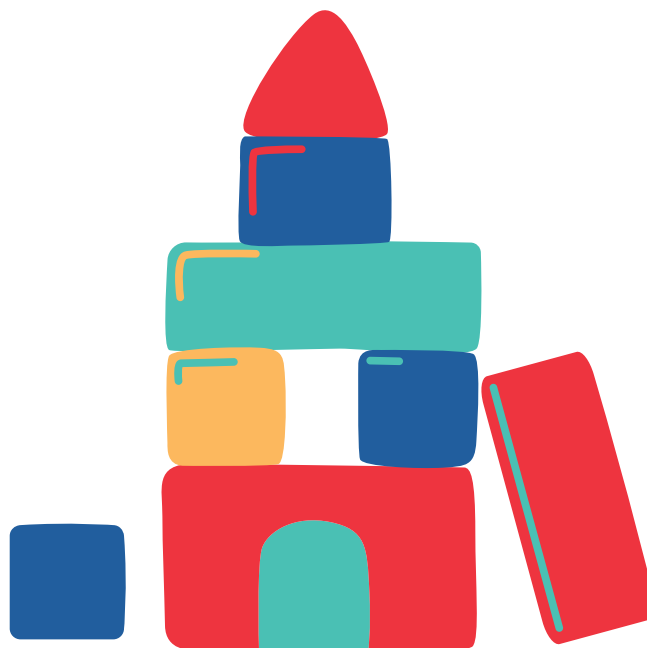

Voor Brusselse kinderdagverblijven

Kinderliedjes leren

Tips en veel inspiratie

Beste begeleider,

Zingen is leuk en belangrijk, ook voor de jongste kinderen.

Daarom is het goed om als kinderbegeleider veel liedjes te kennen. Het is gemakkelijk als je voor elke situatie enkele liedjes kent. Zo wordt het voor niemand saai.

En het is voor jou ook een fijne manier om Nederlands te oefenen. Je leert nieuwe woorden. Je oefent op uitspraak en intonatie.

Welke nieuwe liedjes ga jij leren?

Nieuwe liedjes ontdekken

- Zorg dat je liedjes **voor elk moment van de dag** kent: het eetmoment, bij het slapengaan, voor rustige momenten, om gek op te doen of op te dansen, enz. Het kan ook leuk zijn om liedjes te kennen bij bepaalde thema's zoals de lente of Sinterklaas.
- Alle liedjes uit de lijst hieronder kan je gemakkelijk vinden via het internet door te zoeken op de titel. Selecteer je 'video' dan kan je naar het liedje luisteren. Wil je de tekst lezen? Dan zoek je op '**lyrics**' en dan de titel.
- Je kan ook veel liedjes beluisteren via de website van Elmer (www.elmer.be/nl/liedjes) of van Het Muziekkwartier (<https://hetmuziekkwartier.nl/muziek-video>). Bij Het Muziekkwartier leer je er ook leuke gebaren of activiteiten bij.
- Je kan ook in de lokale bibliotheek of de [bibliotheek van Opgroeien in Brussel](#) boeken met kinderliedjes uitlenen. Meestal zit er een cd bij. Vind je het boek en de cd leuk? Dan kan het kinderdagverblijf het ook aankopen.

Wist je dat?

- Zingen **versterkt de relatie** tussen ouder en kind.
- Zingen heeft een **kalmerend** effect op je baby.
- Zingen is goed voor de **taalontwikkeling**.
- Zingen stimuleert ook de **motoriek**. Kinderen letten niet alleen op de klanken die ze horen, maar ook op bewegingen en gezichtsuitdrukkingen.
- Zingen kan ook **structuur** bieden. Zo luiden slaapliedjes het slaapmoment in. Je baby weet dankzij het liedje wat er komt.

Bronnen: <https://mama.libelle.be/> en <https://www.goedgezind.be/>

Extra tip: De artikels op deze websites lezen is een goede manier om Nederlands te oefenen.

Nieuwe liedjes oefenen

Wil je een nieuw liedje leren? Oefen goed voordat je het liedje met de kinderen zingt.

- Luister naar het liedje.
- Lees de tekst hardop.
- Begrijp je niet alles? Zoek dan de betekenis op of vraag het aan een collega.
- Luister nog enkele keren naar het liedje en zing mee. Zing op jouw stemhoogte.
- Zing ook eens zonder de muziek.
- Oefen ook eens samen met een collega. Is je uitspraak en intonatie correct?
- Maak een audio-opname van jezelf en beluister jezelf. Is het goed?
- Oefen tot je het lied vlot mooi kan zingen.
- Oefen ook eens met gebaren erbij. Maak niet te veel gebaren. Alleen als je voor dove kinderen zingt, moet je bij alles een gebaar maken.

- Ken je het liedje nu goed? Neem dan eens een kijkje bij de 'challenges' van Opgroeien in Brussel. Je kan bijvoorbeeld een liedje met verschillende stemmen zingen: een hoge of een lage stem, heel stil of heel luid. Zo kan je ook verschillende personages nadoen: baby-olifant, papa-olifant, enz.

Welke liedjes ken je al?

1. Om te begroeten

- Goedemorgen Nina, blij jou weer te zien. Wie zit er naast jou? Weet je dat misschien?
- Zoveel vriendjes bij elkaar
- Het goeiemorgenlied (van Kapitein Winokio)

2. Voor op stap

- Olifantje in het bos
- Midden op de tram
- In het bos daar staat een huisje
- Paraplutje
- We maken een slangetje
- We lopen op straat, we zijn niet alleen
- 1 2 3 4 5 6 7; zo gaat het goed, zo gaat het beter, alweer een kilometer!

3. Voor het eten

- Handjes wassen
- (Er zijn veel liedjes over handjes wassen. Kijk even op internet en kies er eentje uit.)
- Handjes draaien
- Met de vingers (2x), met de platte hand (2x), met de vuisten (2x), met de elleboog (2x) van je klap, klap, klap
- Aan tafel, aan tafel
- Deze vuist op deze vuist, deze vuist op deze vuist en zo klim ik naar boven.
- Smakelijk eten / Smakelijk drinken
- Hap, hap, hap, eerst de soep en dan de pap. Anders ben je veel te slap en dan val je van de trap. Boempatat!
- Papegaai is ziek
- Appelsien, laat je zien
- Rood, rood, rood. Rood zijn de tomaten. Rood, rood, rood. Tomaten, die zijn rood...

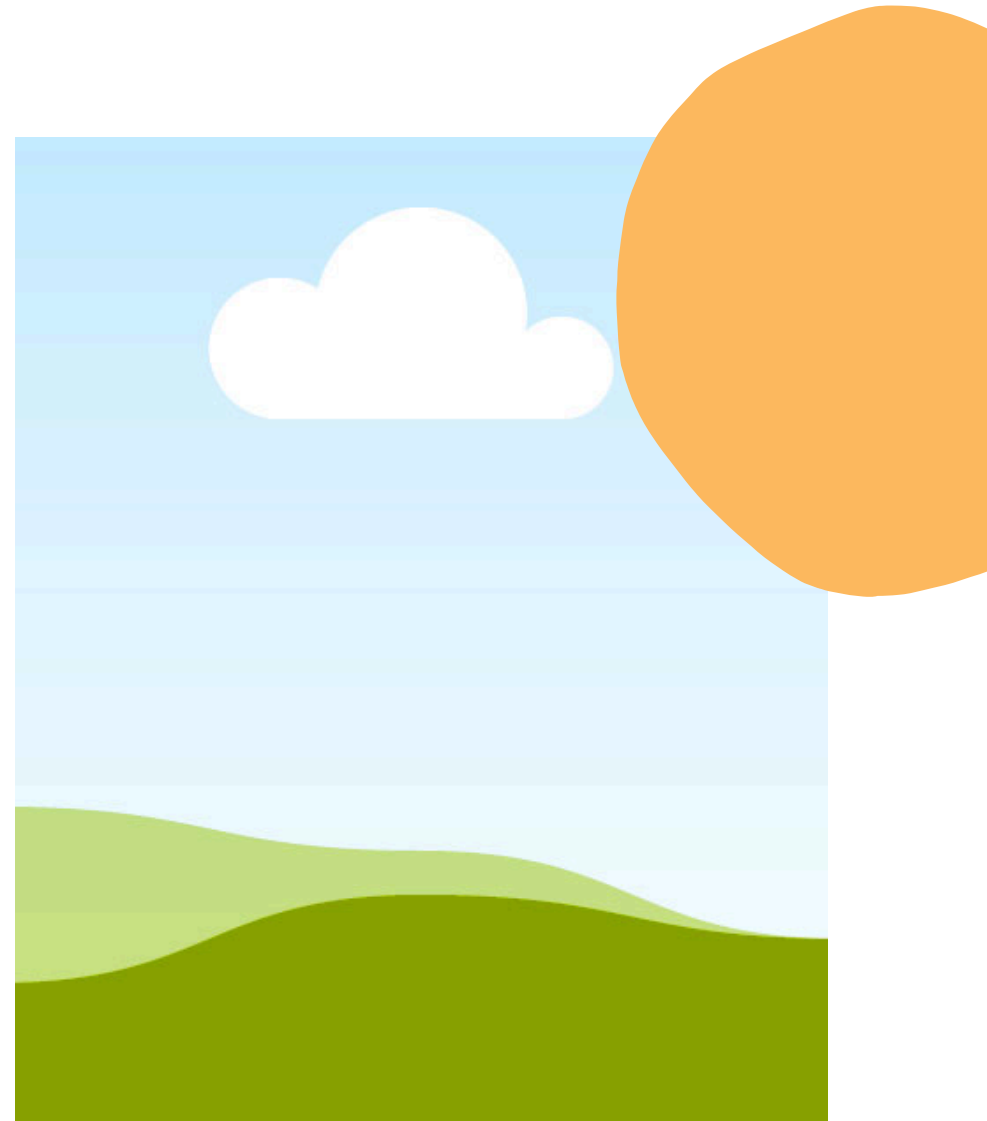
Welke liedjes ken je al?

4. Tijdens het verzorgen

- Familie vinger
- Waar is duimpje
- Liefdesgedichtje: Je oortjes, je neusje.... Alles aan jou is zo leuk en zo lief.

5. Bij het slapengaan of opstaan

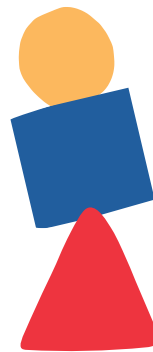
- Slaap kindjes, slaap
- Ik ga slapen, ik ben moe
- Goedenavond Speelman
- In de maneschijn
- Broeder Jakob

Welke liedjes ken je al?

6. Bij het spelen

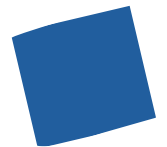
- Ik zag twee beren
- Poesje mauw
- Alle eendjes
- Hop, hop, hop, paardje in galop
- Piep klein konijntje
- Visje in het water
- De kikkertjes
- Sofie, de krokodil
- Daar komt een olifant
- Schaapje, schaapje, heb je witte wol
- Wat hoor ik toch? (2x) Wat is dat voor een beest? Ra ra ra, hoe heet dat beest! Weet jij wel wat dat is geweest? Ra ra ra, hoe heet dat beest! (En dan doe je een dierengeluid.)
- Op een grote paddenstoel
- In een klein stationnetje
- De wielen van de bus
- Klein rood autootje
- A ramsamsam

- Een, twee, drie, vier, hoedje van papier
- We maken nu een kringetje
- Hoofd, schouders, knie en teen
- De grote banaan van Afrika
- Zeppelinlied
- Pinguïndans
- Opruimlied

7. Voor speciale momenten

- Er is er één jarig
- Lang zal ze leve / Lang zal hij leve
- Sinterklaas kapoentje
- Het regent, het regent
- Dag mijnheer de sneeuwman

Liedjes in een andere taal

Voor kinderen is het leuk en leerzaam om ook eens liedjes in een andere taal te horen. Dat kan in hun moedertaal, maar ook in andere talen.

Ben jij nog een beetje onzeker om liedjes in het Nederlands te zingen? Dan kan je eens genieten van het zingen van een liedje in jouw taal. Je kan die liedjes ook aan je collega's aanleren. Maar blijf zeker ook oefenen in het Nederlands.

Meerdere Nederlandstalige liedjes hebben een gelijkaardig liedje in het Frans. Zo is er in het Nederlands 'In het bos daar staat een huisje' en in het Frans 'Un grand cerf'. Er zijn ook leuke tweetalige liedjes, bijvoorbeeld 'Kikkertjes-Grenouilles' van 'Ik en den Theo'.

Je kan ook eenvoudige liedjes in andere talen, die de kinderen niet begrijpen, zingen. Zowel liedjes in belangrijke wereldtalen als in minder gesproken of zelfs verzonnen talen zijn prima. Kinderen beleven plezier, ze oefenen hun stem, het traint hun geheugen en muzikale gehoor, het prikkelt hun gevoel voor ritme, enz.

Deze brochure is een publicatie van het Huis van het Nederlands Brussel, in samenwerking met de Entiteit Gezin van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en het team van Opgroeien in Brussel.

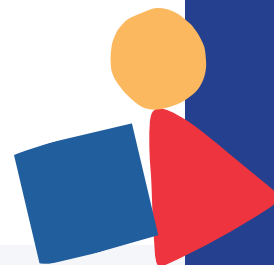
Huis van het Nederlands Brussel

Philippe de Champagnestraat 23
1000 Brussel
02 313 96 00

info@huisnederlandsbrussel.be
www.huisnederlandsbrussel.be

V.U.

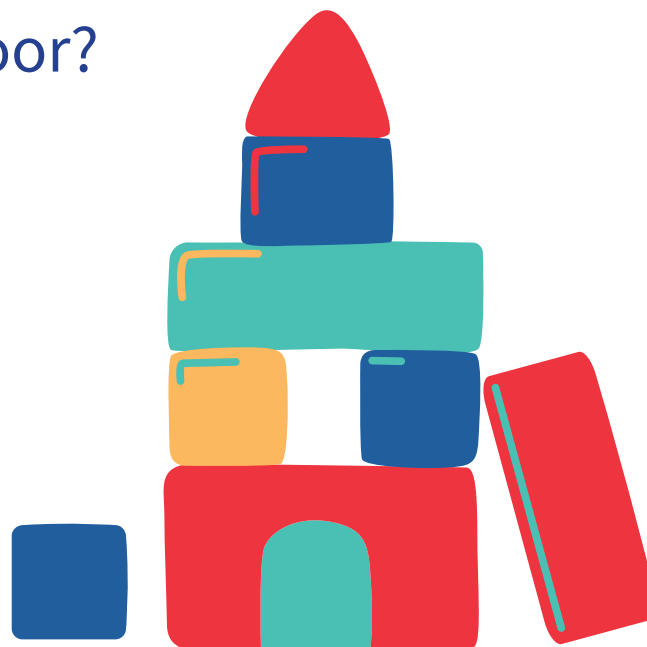
Patrick Manghelinckx
Philippe de Champagnestraat 23
1000 Brussel

Voor Brusselse kinderdagverblijven

Voorlezen voor jonge kinderen

Hoe bereid ik me goed voor?

Beste begeleider,

Wil je goed voorlezen en verhalen vertellen?

Bereid je dan goed voor. Dat is belangrijk als je in je eigen taal voorleest, maar nog meer als je in een andere taal voorleest.

We geven je enkele tips bij de keuze van boeken en geven je daarna tips met de focus op taal.

Boeken of verhalen kiezen

Hoe boeken of verhalen kiezen? Daarbij kan je hulp krijgen in de bibliotheek of van de pedagogisch medewerkers van Opgroeien in Brussel. Hier vind je alleen een paar belangrijke tips.

- Kies boeken met verschillende thema's, maar kies ook verschillende soorten boeken: voorleesboeken, prentenboeken, voelboeken, kartonboeken ...
- Heb je in je groep een kind met een bijzondere interesse, bijvoorbeeld voor vliegtuigen? Kies ook eens een boek speciaal voor dat kind.
- Je kan de bibliotheek vragen om een wisselcollectie voor jullie klaar te leggen. Als de bibliotheek dicht bij de opvang is, kan je ook eens met de oudste kinderen (en enkele ouders) naar de bibliotheek om boeken te halen.
- De verhalen van Boris en Binti zijn leuke verhalen om voor te lezen. Je kan de prenten en tekst ook printen en er een kamishibai van maken. Om jezelf voor te bereiden, kan je ook de video's bij de verhalen bekijken. Daarvoor moet je eerst een account maken op VRT MAX, maar dat is gratis en gemakkelijk.

Nog een laatste belangrijke tip:
Kies een verhaal dat je zelf leuk vindt. Als je zelf geniet van het verhaal, kan je beter voorlezen.

Wist je dat?

“Voorlezen draagt bij tot een beter taalgevoel en taalbegrip. Kinderen leren ook beter luisteren en trainen hun concentratievermogen.”

“Boeken geven kinderen inzicht in de – soms complexe – wereld om hen heen.”

“Hoe vroeger je met voorlezen begint, hoe beter! Je geeft het kind een voorsprong als je er niet mee wacht tot het een kleuter is.”

“Als ze zien dat jij van voorlezen en lezen geniet, is de kans groot dat ze dat enthousiasme overnemen”

Bron: lees het volledige artikel op <https://www.iedereenleest.be/over-lezen/de-vele-voordelen-van-voorlezen>

Oefenen op voorlezen

STAP 1: Print het verhaal of blader een eerste keer door het boek. Bekijk de prenten. Lees het verhaal een eerste keer.

STAP 2: Lees het verhaal nog een keer. Begrijp je het hele verhaal? Begrijp je het einde? Begrijp je alle zinnen en woorden?

Je kan de vertaling van zinnen en woorden opzoeken via vertaalsites, bijvoorbeeld:

- www.deepl.com/translator
- <https://translate.google.be>

Soms is het gemakkelijker om de betekenis te vragen aan een collega. Zo ben je zeker dat je de juiste uitleg krijgt.

STAP 3: Lees het verhaal nu eens hardop. Let op je spreektempo, de juiste uitspraak en intonatie.

STAP 4: Lukt het al goed? Maak dan met je gsm een audio-opname.

Luister naar je opname. Vind je het goed?

- Is je verhaal leuk om naar te luisteren?
- Lees je met de juiste **intonatie** en emoties?
- Gebruik je **gebaren**?
- Gebruik je jouw **mimiek**?
- Spreek je niet te snel of te traag?

Oefen tot je tevreden bent.

Lees je te snel? Markeer in de tekst op welke plaatsen je een korte adempauze moet nemen. Zeker bij elk punt, elke komma en elke nieuwe alinea.

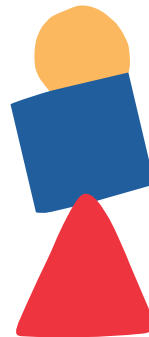
STAP 5: Omcirkel in de tekst de belangrijkste woorden (per zin 1 of 2 woorden). De belangrijke woorden zijn meestal de woorden, die nieuwe informatie toevoegen. Benadruk bij het voorlezen die woorden en niet elk woord (dat jij moeilijk vindt).

STAP 6: Oefen ook eens samen met een Nederlandstalige collega of stuur je collega je audio-opname. Je collega kan je uitspraak misschien nog een beetje corrigeren.

Het verhaal met je eigen woorden vertellen

Probeer nu het verhaal eens met je eigen woorden te vertellen. Of bedenk wat je gaat vertellen bij de prenten van een prentenboek. Oefen dat op dezelfde manier.

- Je kan ook stukken voorlezen en stukken met eigen woorden vertellen.
- Gebruik eenvoudige woorden. De kinderen mogen best wel nieuwe woorden leren via je verhaal, maar gebruik geen te moeilijke woorden. Bijvoorbeeld:
  - WEL 'Bas is voor de eerste keer op het werk van papa'
  - NIET 'Bas is voor de eerste keer op de werkvloer bij papa'.

Liedjes toevoegen

Zijn er liedjes of versjes die je kan koppelen aan dit verhaal of aan bepaalde prenten? Bijvoorbeeld 'De wielen van de bus' als je iets leest over wielen.

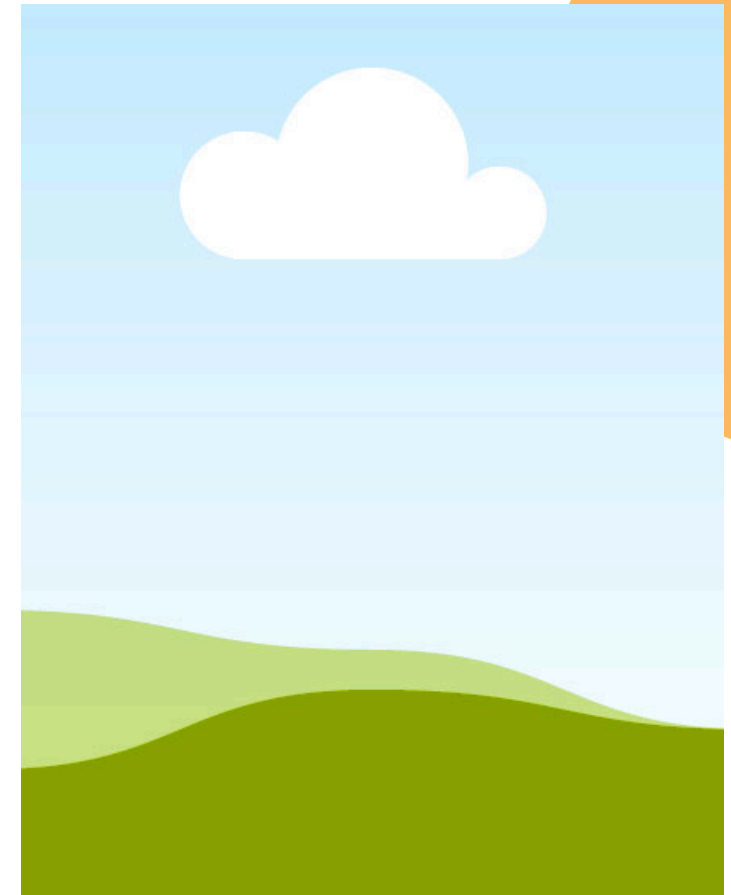
- Heb je geen inspiratie? Op het internet vind je veel versjes en liedjes.
- Voeg niet te veel liedjes of versjes toe. Dan worden de kinderen misschien te druk en te veel afgeleid van het verhaal.
- Oefen ook het zingen van die liedjes of het zeggen van die versjes.

Een activiteit koppelen aan het verhaal

Voorlezen en verhalen vertellen wordt nog prettiger als je het koppelt aan een activiteit. Dat kunnen heel eenvoudige, korte activiteiten zijn. Enkele voorbeelden:

- Ga na een verhaal over een clown met de kinderen voor de spiegel staan. Bekijk eens goed naar jullie neuzen. Geef hun neus een rode stip. Je kan ook gekke bekken trekken in de spiegel.
- Na een boek over plantjes of over de lente kan je samen met de kinderen grond in potjes doen en zaadjes zaaien.
- Organiseer een verkleedpartij na een boek over prinsessen, ridders, beren, enz.
- Je kan ook met de kinderen eerst met water spelen en daarna weer rustig worden met een boek over de regen, de zomer, water, enz.

Heb je een idee? Ga dan op zoek naar het materiaal dat je nodig hebt voor die activiteit.

Zelfreflectie

Na de voorleesactiviteit kan je nadenken over wat je goed kan, graag doet of nog niet zo goed kan.

- Wat ging goed? Wat ging nog niet zo goed?
- Had je moeite met de **uitspraak** van sommige woorden? Maak er dan een lijstje van en oefen ze regelmatig.
- Vind je het moeilijk om een verhaal op een **spannende** manier te vertellen? Blijf oefenen! Kies een boek dat je zelf erg leuk vindt. Begin met een verhaal dat je zelf gemakkelijker vindt.
- Is het moeilijk om de **aandacht** van de kinderen te houden? Bespreek dit met je collega's, vraag tips of observeer eens een collega. Of volg een vorming over voorlezen.
- Was dit een **goed moment** om voor te lezen? Wat lijkt jou het beste moment van de dag?
- Voor **hoeveel kinderen** ging ik voorlezen? Hoeveel kinderen zijn blijven luisteren? Was de groep te groot? Hoe kan ik me organiseren om met een kleiner groepje te lezen?
- Was dit een **goede plek** om voor te lezen? Kan je de voorleesplek nog beter maken? Wat is een goed verhaal om bijvoorbeeld in het park te lezen?

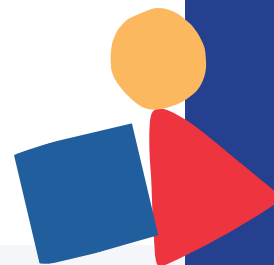

Extra tips of vorming?

Om goed voor te lezen zijn ook andere dingen belangrijk: een fijne inrichting van de ruimte, goed stemgebruik, omgaan met kinderen die niet kunnen stilzitten, aandacht hebben voor meertaligheid...

Voor elk aspect kan je vorming volgen bij een gespecialiseerde organisatie. We geven hier enkele voorbeelden.

- Nog geen samenwerking met de lokale bibliotheek? Neem dan zeker eens contact met hen op. Ze kunnen ook bij jullie komen voorlezen. Door hen te observeren, kan je ook veel leren over goed voorlezen.
- Op de website van Iedereen Leest vind je [voorleestips](#) en een ruim aanbod van organisaties en freelancers, die [vormingen](#) aanbieden rond leesbevordering.
- Voorlezen kan niet met baby's? Toch wel. Iedereen Leest legt je uit hoe je [interactief kan voorlezen voor baby's en peuters](#).
- Op [Boekstart](#) vind je tips voor een fijne voorleesomgeving.

Deze brochure is een publicatie van het Huis van het Nederlands Brussel, in samenwerking met de Entiteit Gezin van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en het team van Opgroeien in Brussel.

Huis van het Nederlands Brussel

Philippe de Champagnestraat 23
1000 Brussel
02 313 96 00

info@huisnederlandsbrussel.be
www.huisnederlandsbrussel.be

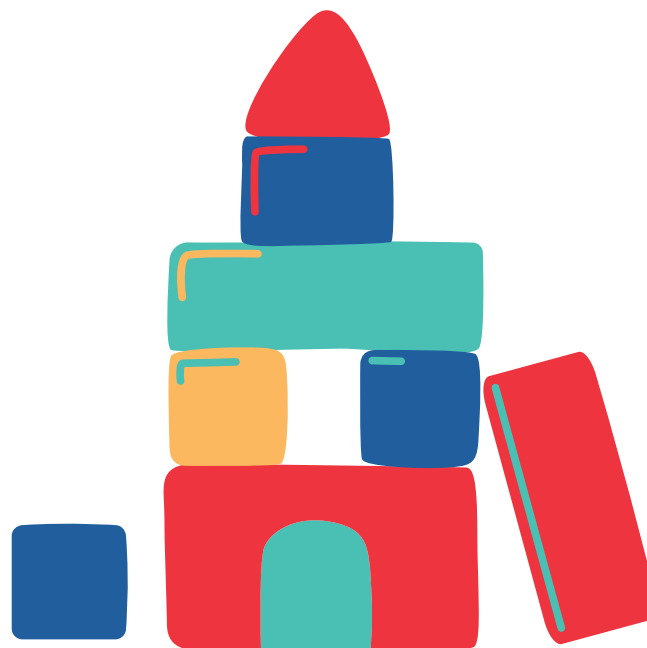
V.U.

Patrick Manghelinckx
Philippe de Champagnestraat 23
1000 Brussel

Voor Brusselse kinderdagverblijven

Verlag schrijven van kind-observaties

Zinnen ter inspiratie

Beste begeleider,

Deze hulpzinnen helpen je om een verslag te maken van kind-observaties (een ZIKO-VO of een gelijkaardig formulier in te vullen).

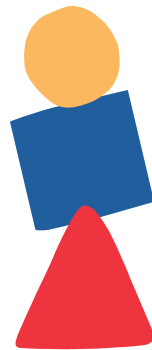
Pas op, kopieer niet zomaar zinnen uit deze lijst! Observeer het kind goed en noteer wat je ziet.

Noteer de informatie die interessant is voor de ouder of je collega's. Bijvoorbeeld een nieuwe vaardigheid of een nieuwe gewoonte van het kind of iets dat zeer typisch is voor dit kind.

Heb je alles opgeschreven? Lees alles nog eens hardop. Misschien zie je nog een fout. Maak zeker ook gebruik van de spellingscontrole van je computer of gsm!

1. Kleine motoriek

- Haar grijpreflex is goed. Als je haar een speeltje geeft, laat ze het niet meer los. Ze houdt vooral van speeltjes die muziek maken.
- Aan tafel raapt hij alles op wat naast zijn bord valt. Hij kan nu een erwte oprapen en in zijn mond steken.
- Ze kan nu een blokje loslaten en in haar andere hand nemen.
- Hij duwt met één vinger op een knopje, poppenoogje of tekening.
- Ze kan al haar lepel vasthouden en eten.
- Hij kan in zijn handjes klappen.
- Ze kan papier scheuren en speelt graag met de snippers.
- Hij kan al zijn kleren uitdoen.
- Ze kan een potlood vasthouden en tekenen.
- Hij kan de bladzijden omslaan van een kartonboek.
- Ze kan een ketting maken met kralen.

2. Grote motoriek

- Hij draait van zijn rug op zijn buik en van zijn buik op zijn rug.
- Ze wil heel graag stappen. Ze probeert het veel. Haar linkervoetje doet niet goed mee.
- Hij kan nu zelfstandig zitten.
- Ze stamp hard met haar benen.
- Hij kan zelf de kast opendoen en neemt dan een boekje.
- Vandaag stond ze een paar minuten recht.
- Hij klimt op alles.
- Ze kruipt al goed achteruit.
- Hij kruipt de trap op en springt eraf. Hij vindt dat spannend en leuk. Soms lukt het en soms valt hij op de mat.
- Ze kan de bal pakken in 2 handen.
- Hij kan zwaaien en zwaait nu naar iedereen.
- Ze wijst naar wat ze wil hebben.
- Hij kan nog niet staan, maar toch wil hij dansen. Als er muziek is, doet hij vrolijk mee met heel zijn lijfje.

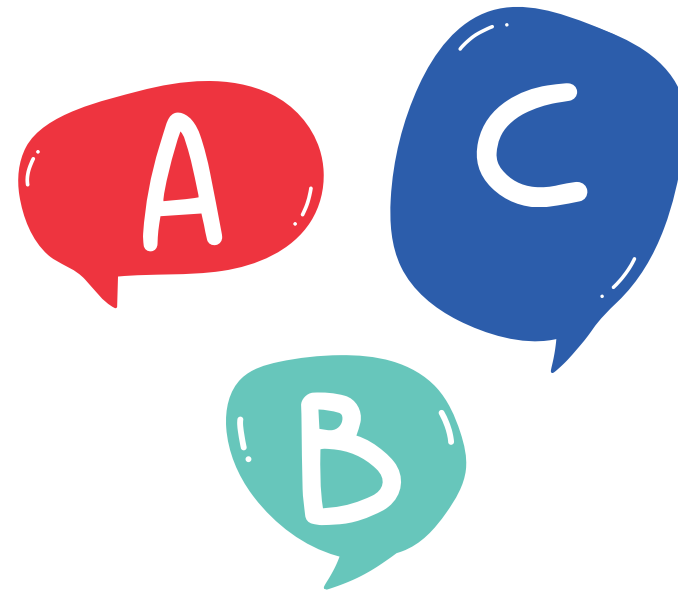
3. Taal

Taal is niet alleen woordjes en wat een kind zegt. Taal gaat over welke woorden het kind begrijpt en over hoe het kind op andere manieren communiceert. Het gaat ook over alle stappen die voorafgaan aan spreken.

- Ze brabbelt druk de hele dag.
- Je baby geniet van liedjes zingen. Ze lacht dan en reageert enthousiast.
- Hij maakt veel geluidjes met zijn mond.
- We zien dat jouw kind veel begrijpt. Hij antwoordt met gebaren.
- Als ze honger heeft, zegt ze “mjam mjam’ tot het eten komt.
- Je kind zingt met verzonnen woordjes.
- Zijn favoriete woord is bal.
- Ze heeft vandaag een nieuw woord geleerd: visje.
- Als we zingen, kan ze sommige woorden zeggen.
- Hij praat veel, maar niet zo duidelijk. Hij vindt het vervelend dat we hem niet verstaan. Dan wordt hij boos.
- Ze fluistert altijd.
- Hij neemt je bij de hand en maakt zo duidelijk wat hij wil.
- Ze roept veel. Ze vindt roepen leuk. Ze kan hard roepen.
- Ze begrijpt het als je ‘Nee’ zegt.
- Hij begrijpt veel als we een verhaal vertellen.

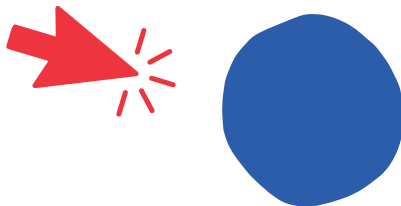
4. Sociale ontwikkeling

- Ze vindt het fijn als je zingt en speelt met haar.
- Hij geeft graag een knuffel, een kusje of speelgoed aan onze baby.
- Ze zit niet graag alleen in de hoge box. Daar wordt ze verdrietig van.
- Hij wil altijd dicht bij de begeleider zijn.
- Ze speelt graag met iedereen.
- Hij speelt enkel met de jongens.

5. De wereld ontdekken

- Met zijn ogen, oren, mond... wilt hij de hele wereld ontdekken.
- Ze is bezig met het ontdekken van haar eigen lichaam. Ze stopt haar voeten in haar mond. Ze bekijkt haar eigen bolle buikje.
- Hij kijkt graag rond. Hij zit liever in de wipper dan te liggen op de mat.
- Als ze voor het raam zit, kijkt ze graag naar buiten.
- Ze stopt alles in haar mond.
- Hij klimt graag op dingen en springt er dan af. Zo leert hij wat hij kan en wat gevaarlijk is.
- Op het terras plukt ze de bloemen en proeft ervan.
- Hij wil geen nieuwe dingen proeven.
- Ze is deze week met ons naar de bakker geweest. Ze stapte de hele weg naar de bakker en terug.
- Hij speelt heel graag in het keukentje.
- We zijn vandaag buiten geweest om de sneeuw te voelen.

6. Goed in je vel zitten

- Als hij danst, zie je dat hij zich goed voelt.
- Ze vindt het zangmoment heel leuk. Ze kijkt dan vrolijk.
- Hij amuseert zich heel goed als je alleen met hem speelt of met hem op de schoot een boekje leest.
- Ze speelt de hele dag graag alleen, is vrolijk en druk bezig.
- Hij speelt lang met de auto's, kar, kruiwagen. Hij houdt van alles met wielen.
- Meestal is ze vrolijk en speelt ze.
- Hij is heel lief met de andere kinderen en met mij.
- Ze eet heel graag en eet een flinke portie. Ze geniet van haar eten.

7. Zelfsturing - ondernemen

Zelfsturing is meer dan zelfredzaamheid. Het is initiatief nemen, dingen ondernemen, niet opgeven, leren kiezen, weten wat je wil en voor jezelf opkomen.

- Ze onderneemt veel. Als je even niet oplet, kruipt ze zo uit haar hoge stoel.
- Hij neemt zelf een stoel. Hij wil ook aan tafel zitten en zelf eten.
- Ze kruipt zelf naar de hoek met het speelgoed.
- Hij wacht niet tot je een speelgoed neemt. Hij begint direct zelf met iets te spelen.
- Soms beslist ze dat ze geen soep of fruit wil. Even later wil ze dan toch.
- Hij wil zelf met de lepel eten. Als je wil helpen, dan duwt hij je boos weg.
- Ze wil zelfstandig eten, een beetje met een lepel en veel met haar handen.
- Ze neemt zelf haar bakje met kleren. Ze probeert zelf haar kleren uit en aan te doen.
- Ze wil graag zelf een boekje kiezen.
- Hij rijdt met de poppenwagen door de tuin, ook al gaat dat erg moeilijk door het gras.

- Ze begint soms plots met een ander speelgoed te spelen. Ze kiest dan zelf iets uit de kast.
- Als hij moe is, neemt hij zelf zijn knuffel en gaat op de mat liggen.

8. Verstandelijke ontwikkeling

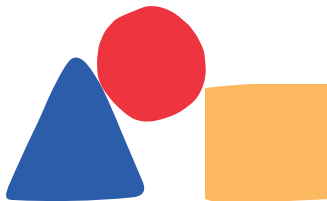
- Als je een speelgoed of een boekje voor haar ogen houdt, is ze blij. Dan bestudeert ze het grondig.
- Als we het liedje zingen van 'Smakelijk eten' gaat ze direct aan tafel zitten.
- Als we de kleren uitdoen, begrijpt hij dat hij gaat slapen. Hij gaat dan zelf naar zijn bed.
- Ze kent haar naam. Ze reageert als we haar naam zeggen.
- Hij kent de namen van de andere kinderen.
- Ze kan alles wegzetten. De borden bij elkaar, de kopjes bij elkaar.
- Hij kan de auto's op een rij zetten van groot naar klein.
- Ze kan de kralen in de juiste kom met de juiste kleur doen.

9. Wat ik leuk vind

- Alles wat muziek maakt, vindt ze leuk. Ze houdt van dansen op vrolijke muziek.
- Hij vindt het leuk om zijn lichaam te ontdekken. Hij voelt aan zijn blote buik en speelt met zijn tenen.
- Ze zingt graag en kent al veel woordjes.
- Hij houdt van luisteren naar A die zingt.
- Ze is dol op druiven. Ze wil ze allemaal voor zichzelf.
- Hij speelt graag met de auto's en de garage. Hij speelt er elke dag mee.
- Ze wil elke dag buiten spelen.
- Hij eet graag zelf met een lepel. Ze wordt niet graag geholpen. Dan stop ze met eten.
- Ze speelt graag alleen, met de andere kinderen in de buurt.

Je kan ook een opsomming geven, bijvoorbeeld:

- Met water spelen, in boekjes kijken, liggen op de mat, knuffelen...

10. Wat ik niet leuk vind

Noteer wat typisch is voor dit kind. Het is niet nodig om hier dingen te noteren die alle kinderen niet leuk vinden, zoals speelgoed afpakken of slaan.

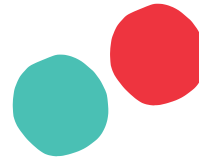
- Ze houdt niet van schilderen met vingerverf. Ze heeft nog wat tijd nodig om van zo'n voelactiviteit te genieten.
- Hij houdt niet van veel bewegen. Hij zit liever stil in een hoekje met iets te spelen.
- Ze houdt niet van veel lawaai. Als ze muziek opzetten, kijkt ze sip.
- Hij houdt niet van speelgoed met veel kleuren, veel geluidjes en veel beweging. Daar wordt hij onrustig van en dan weent hij.
- Ze is bang van het gras aan haar blote voeten.
- Hij kan niet wachten op het eten. Hij wil altijd als eerste bediend worden.
- Ze vindt haar neus poetsen niet leuk.
- Hij ligt niet graag op de verschoontafel. Dan weent hij heel hard.
- Ze gaat niet graag slapen. Ze blijft lang wenen tot ze in slaap valt.

Je kan ook een opsomming geven, bijvoorbeeld:

- Met fruit eten, peer, op blote voeten lopen, contact met klei ...

11. Mijn relatie met anderen

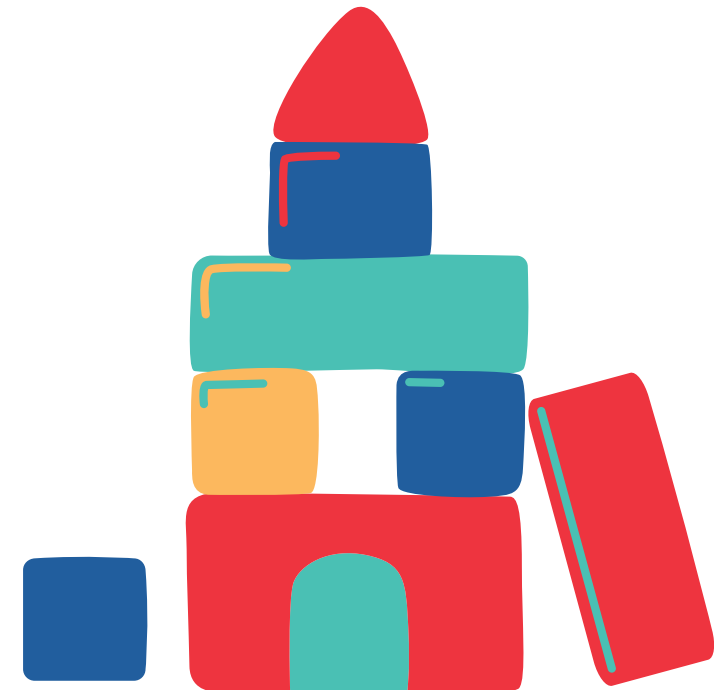
- Ze is vaak vrolijk. Ze geeft graag knuffels aan haar vrienden.
- Hij lacht naar iedereen.
- Ze is heel lief. Ze helpt graag de kleinere kinderen.
- Hij vindt het niet leuk als de grote kinderen te dichtbij komen.
- Ze is bang van iemand die ze niet kent. Dan loopt ze naar de kinderbegeleidster.
- Hij speelt graag alleen in zijn hoekje.
- Ze houdt het speelgoed graag voor haar alleen. Ze vindt het nog moeilijk om te delen.
- Hij zit graag op de schoot van de begeleider. Vanuit dat veilig plekje maak hij contact met de andere kinderen.
- Ze vindt het leuk als andere kinderen met haar komen spelen. Dan lacht ze en maakt ze blij geluidjes.
- Hij speelt graag met Elia en Jeanne.
- Ze zit graag op de schoot van begeleidster Anne.

12. Dit ben ik nu

Omschrijf het kind in een paar woorden, de opvallendste kenmerken van het kind.

- Een super actief kind
- Een echte knuffelbeer
- Een gevoelige kapoen
- Een heel zelfstandige jongen
- Een rustig meisje, dat soms ook heel actief is

13. Hoe zorgen voor meer welbevinden, betrokkenheid en ontwikkeling?

Hier noteer je wat jullie gaan doen. Zorg dat bepaalde punten uit je bovenstaande observaties hier terugkomen. Bijvoorbeeld, als je schreef dat een kind veel wil vastgepakt worden, dan kan je hier noteren: "Ik geef haar kort aandacht (een knuffel, een babbeltje...) en daarna laat ik haar spelen."

- We geven een handje en laten haar veel stappen. We stimuleren haar om de bal te gooien.
- We gaan extra veel met haar praten.
- We gaan hem extra aandacht geven bij het onthaalmoment, hem een beetje op de schoot nemen. Later op de dag voelt hij zich goed.
- Wanneer ze speelt, sta ik stilletjes op en laat ik haar spelen. Dit gaat goed.
- Ze speelt veel alleen. Soms nodigen we de andere kinderen uit om met haar te spelen.
- We blijven haar veel soorten fruit geven.
- We leggen hem rustig uit dat afpakken niet leuk is, dat hij een ander speelgoed moet nemen of even moet wachten.
- Als hij met speelgoed of zijn eten gooit, corrigeer ik hem en toon hem wat hij wel met speelgoed of eten kan doen. Dan kalmeert hij.
- We gaan elke dag buiten, zodat hij veel kan bewegen. We gaan 1 keer per week in de grote speelruimte spelen en 2 keer per week spelen we op het terras.
- Als hij niet mee wil doen met een activiteit (bijvoorbeeld schilderen), accepteren we dat. We doen mee met zijn spel (bijvoorbeeld met de bal spelen).
- We zingen elke dag. We lezen korte verhaaltjes. We babbelen veel met de kinderen.

14. Vragen aan mijn ouders

Hier noteer je jullie vragen voor de ouders. Wat wil je graag weten? Zorg dat je vragen respectvol zijn, om het kind beter te begrijpen en geen verborgen kritiek! Je vraag kan wel een manier zijn om iets bespreekbaar te maken.

- Is je kind thuis ook bang van de verschoontafel? Heb je een idee waarom hij bang is van de verschoontafel?
- Is ze thuis ook zo stil?
- Praten jullie veel met haar?
- Fluistert je kind thuis ook?
- Hoe communiceren jullie thuis? Hoe maakt hij zich thuis verstaanbaar?
- Speelt hij thuis samen met zijn broertjes?
- Zingen en lezen jullie thuis ook elke dag?
- Welk fruit krijgt hij thuis?
- Laten jullie haar ook veel proeven?
- Zit hij thuis veel in de relax? Ligt hij soms ook op de mat?
- Slaapt ze thuis in haar eigen bedje, in haar eigen kamer? Wat is jullie slaapritueel?
- Wanneer speelt ze met andere kinderen?
- Geeft je kind signalen klaar te zijn voor het potje? Wat doet hij?
- Hebben jullie thuis een zachte bal?
- Vergeten jullie niet die foto voor aan de familiemuur?

Voor wie schrijf je dit?

Een verslag schrijven van een kind-observatie, ZIKO-VO of een gelijkaardig formulier invullen, doe je:

- Als reflectie-oefening, voor jezelf en je team
- Ter info voor je collega's en leidinggevende
- Ter info voor de ouders – later is het voor hen ook een leuk souvenir

Daarom is het belangrijk om:

- Duidelijk **leesbaar** te schrijven,
- Het formulier proper en **netjes** te laten,
- **Duidelijk** Nederlands te schrijven, **zonder fouten**
- **Alle belangrijke** informatie te noteren, behalve gevoelige informatie, die geef je beter mondeling
- Alles **respectvol** te omschrijven
  - Denk na over: "Zou ik het prettig vinden dit zo te lezen over mijn kind?"

Voor Brusselse kinderdagverblijven

Tevredenheidsgesprek met ouders

Hoe schrijf ik het verslag?

Beste begeleider,

Deze tips en hulpzinnen helpen je om een goed verslag te schrijven van het gesprek met de ouders na enkele maanden opvang.

Maak zeker ook goed gebruik van de spellingscontrole van je computer of gsm!

Leidraad invullen

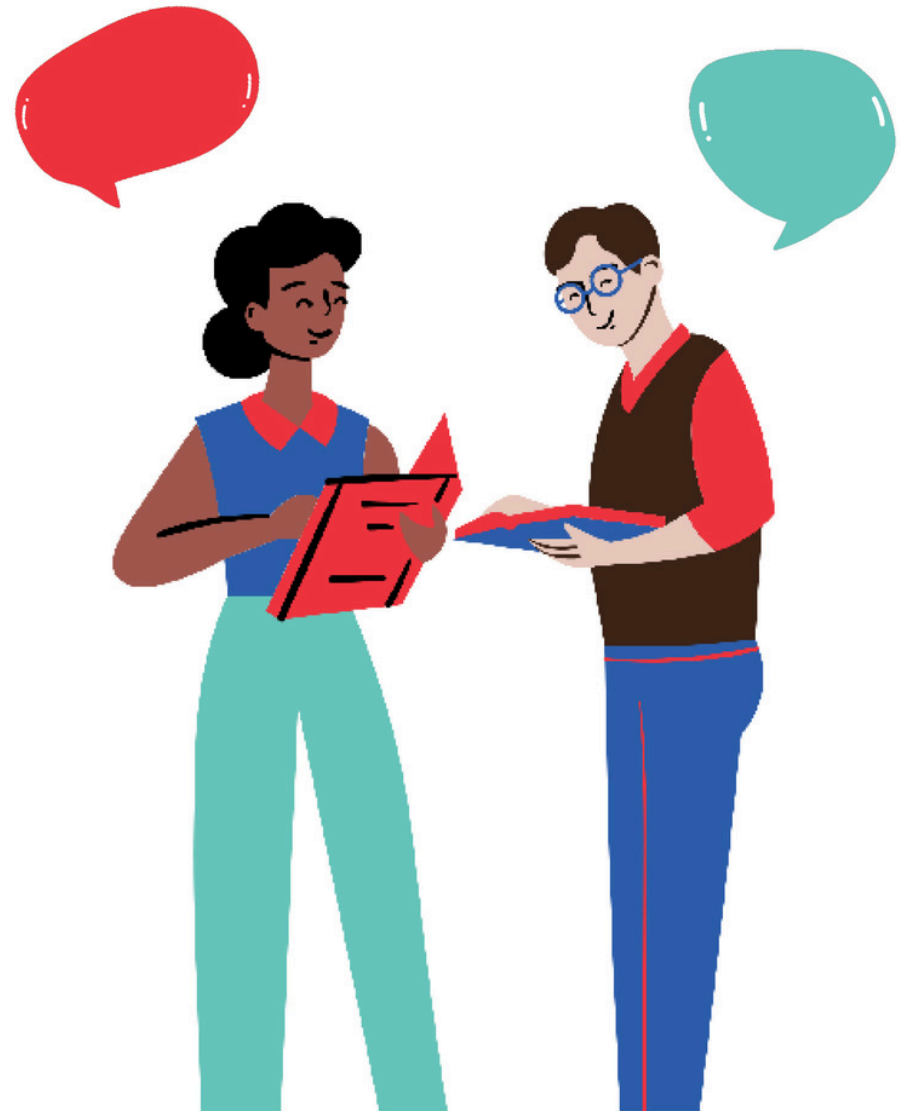
Heb je een leidraad voor dit gesprek en een formulier dat je tijdens het gesprek kan invullen? Vul het in!

Nuttige informatie bovenaan dit formulier kan zijn:

- In de titel: Evaluatie na 3/6/12 maanden opvang
- Naam van het kind:
- Geboortedatum van het kind:
- Thuisalen:
- Leefgroep:
- Datum van het gesprek: DD/MM/JJJJ
- Aanwezigen: NAAM en RELATIE tot het kind
- Taal gesprek:

Soms ontbreekt in het dossier van het kind nog informatie en moet je dit aan de ouders vragen. Soms moet je nog een stukje informatie geven aan de ouders. Soms moet je dan een zin aanvinken zoals bijvoorbeeld:

- We hebben de informatie uit NAAM DOCUMENT met de mama/papa besproken tijdens dit gesprek.
- We hebben het huishoudelijk reglement met de ouders overlopen.

Tips voor het verslag

- Neem tijdens het gesprek notities. Groepeer daarna de informatie die bij elkaar hoort. Schrijf de puntjes dus niet in de volgorde van het gesprek, maar per thema. Bijvoorbeeld: verzorging of eten.
- Noteer alles in een schema, in puntjes. Gebruik opsommingstekens.
- Schrijf zoals je spreekt. Gebruik gewone, eenvoudige taal. Dat is voor jou gemakkelijker om te schrijven en voor je collega of de ouder gemakkelijker te begrijpen.
- Lees je verslag nog eens vanuit het standpunt van de ouders. Is het voor hen oké om dit te lezen over hun kind? Is het voor hen duidelijk?

”

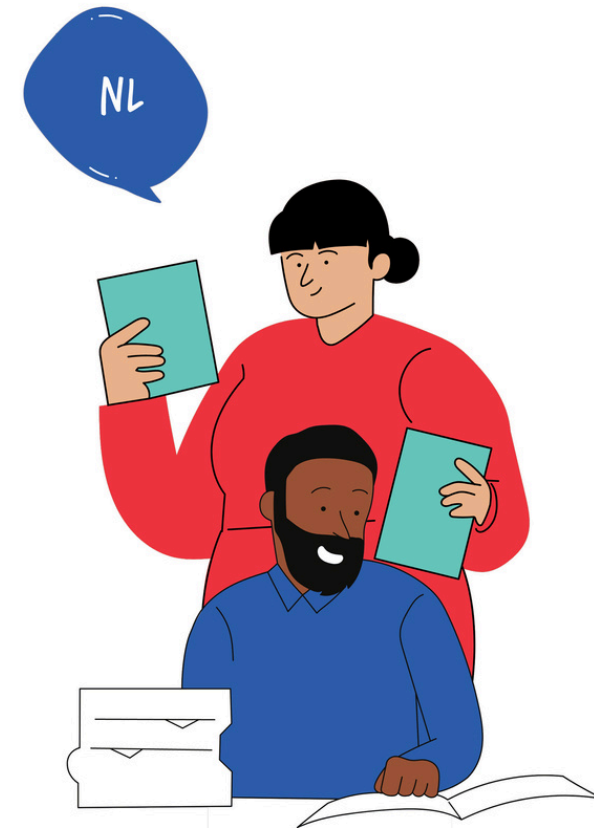
Mag ik dat echt zo simpel schrijven?

Ja, hoor. Je schrijft beter correcte zinnen, dan complexe zinnen met fouten.

Roberta, kinderbegeleider bij Stadsparadijs, en haar taalcoach van het Huis van het Nederlands Brussel

Interessante links

- Tips om te oefenen op Nederlands schrijven, vind je op www.nederlandsoefeneninbrussel.be
- Je vind ook nuttige woorden en uitdrukkingen in het [boekje ABabyC voor kinderbegeleiders](#)

Nuttige zinnen

1. Vragen of opmerkingen van de ouders

Bijvoorbeeld:

- De ouders hadden niets speciaals te melden.
- De ouders hadden geen vragen.
- De ouders hadden een vraag over het eten/de opvanguren/de slaapgewoonten van hun kind in de opvang/...
- De ouders vroegen naar de evolutie/taalontwikkeling/het gedrag/de eetgewoonten/... van hun kind in de opvang.
- De ouders hadden geen opmerkingen over de hygiëne/het spelaanbod/de infrastructuur/...
- De ouders hadden een opmerking over de verzorging/het eten/de slaapgewoonten/...
- De ouders zijn tevreden over de verzorging/de goede zorgen van de kinderbegeleiders...
- De ouders zijn niet tevreden over de verzorging/de activiteiten/de taal van de begeleiders/...

Nuttige zinnen

2. Jouw informatie over het kind

Geef de ouders **persoonlijke** informatie over hun kind tijdens de afgelopen periode. Je kan iets vertellen over het eten, het slapen, het spelen, de motoriek, de taal, de betrokkenheid, de emoties, de zintuigen, de verstandelijke ontwikkeling ...

Bijvoorbeeld:

- KIND X doet nu actief mee.
- KIND X speelt nu meer met de andere kinderen.
- KIND X leest graag samen boekjes.
- KIND X toont veel interesse in kleine dingen zoals insecten.
- KIND X speelt graag met water.
- KIND X speelt graag met KIND Y.
- KIND X maakt graag muziek.
- KIND X maakt niet graag haar handen vuil.
- KIND X is bang voor verf aan zijn handen.

Schrijf niet alleen iets dat je over alle kinderen kan vertellen. Bijv. Het kind vindt het niet leuk dat zijn speelgoed wordt afgepakt.

Zet je in de plaats van de ouder. **Wat zou jij graag willen weten over je kind?**

Ouders horen natuurlijk graag iets **positief** over hun kind, maar ze willen ook graag alles weten.

Goed om te weten!

“De stemming van ouders is beter na het ontvangen van positieve feedback en slechter na het ontvangen van negatieve feedback over hun kind. Dat gebeurde vooral wanneer de negatieve feedback niet strookte met hun eigen beeld van hun kind, zogenoemde ‘misplaatste kritiek’. Deze feedback activeerde de hersengebieden die normaal gesproken geactiveerd worden wanneer iemand sociale feedback krijgt over zichzelf.”

Bron: onderzoek van Lisanne van Houtum, <https://www.universiteitleiden.nl/>

3. Conclusies en gemaakte afspraken

Noteer ook de conclusies en afspraken, die je met de ouder hebt gemaakt.

Bijvoorbeeld:

- De ouders zijn tevreden over de opvang.
- De ouders zijn niet tevreden over de opvang. We plannen een gesprek met de leidinggevende.
- De ouders gaan hun kind vroeger naar de opvang brengen. Zo is hun kind op tijd voor het groetmoment met de groep en kan het op tijd soep drinken.
- De ouders gaan hun kind ook thuis geprakt eten geven. Ze gaan het eten niet meer fijn mixen.
- De begeleiders gaan het kind veel op de mat leggen en stimuleren om te bewegen.
- De begeleiders gaan het kind niet meer een tutje geven.

4. Extra informatie

Bijvoorbeeld:

- Beide ouders willen graag deelnemen aan de oudercafés/ouderactiviteiten.
- De opa van KIND X wil graag eens komen voorlezen.
- De mama van KIND X wil graag een wandeling naar het park mee begeleiden.

Deze brochure is een publicatie van het Huis van het Nederlands Brussel, in samenwerking met de Entiteit Gezin van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en het team van Opgroeien in Brussel.

Huis van het Nederlands Brussel

Philippe de Champagnestraat 23
1000 Brussel
02 313 96 00

info@huisnederlandsbrussel.be
www.huisnederlandsbrussel.be

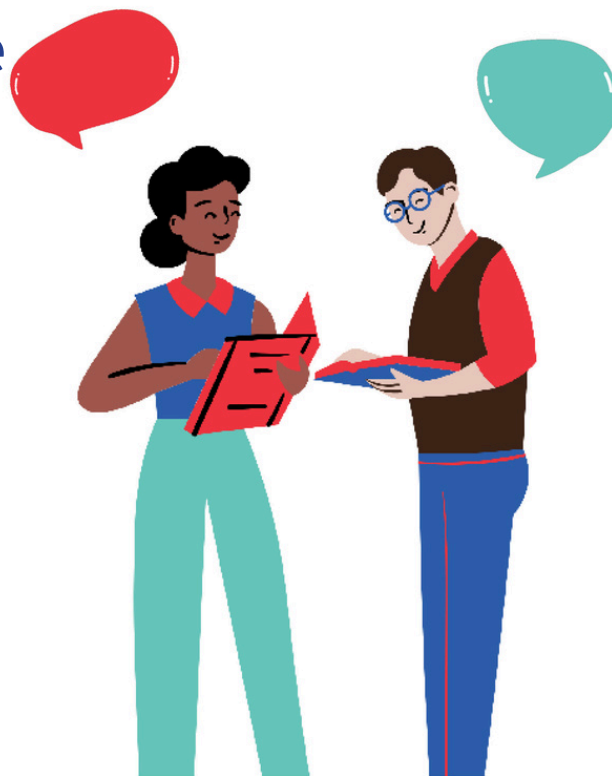
V.U.

Patrick Manghelinckx
Philippe de Champagnestraat 23
1000 Brussel

Voor Brusselse kinderdagverblijven

Feedback geven aan de stagiaire

Tips en zinnen ter inspiratie

Beste begeleider,

Het is niet gemakkelijk om goed feedback te geven, zeker niet als het om delicate of 'negatieve' feedback gaat. Als je feedback moet geven in een taal, die niet je moedertaal is, wordt het nog moeilijker.

Eerst geven we jou enkele algemene tips over goed feedback geven.

Daarna focussen we op enkele criteria, die veel voorkomen in documenten voor de evaluatie van de stagiair. We geven per criterium enkele zinnen ter inspiratie. Ze helpen je om delicate feedback te geven en een evaluatieverslag goed te schrijven.

Tips feedback geven

- Benadruk alle **positieve** punten. Probeer meer positieve, dan negatieve feedback te geven.
- Een stagiair leert uit 'negatieve' feedback als je die op een **constructieve**, 'positieve' manier geeft. Zwijg niet over 'negatieve'. Durf de werkpunten benoemen.
- Geef feedback op het **gedrag**, niet op de persoon. Maak je feedback heel **concreet**. Bijvoorbeeld:
  - NIET: "Je bent niet gemotiveerd."
  - WEL: "Ik heb de indruk dat je dit werk niet zo graag doet. Je komt regelmatig te laat, je zit veel in de zetel in plaats van te spelen met de kinderen op de mat..."
- Vertel ook welk **gevoel** je hebt bij dat gedrag en welke **gevolgen** het heeft voor het werk of de collega's.

- Wees voorzichtig met woorden als 'altijd', 'nooit' of superlatieven zoals "heel veel" of "verschrikkelijk".
- Geef de stagiair de tijd om te **reageren op je feedback**. Luister goed naar die reactie.
- Koppel je feedback aan **concrete afspraken** voor het vervolg van de stage.

Extra vorming?

Goed feedback geven, kan je leren. Het is een belangrijke competentie. Misschien wel iets voor jou? Informeer je bij je leidinggevende over het vormingsaanbod.

Zinnen ter inspiratie

1. Verantwoordelijkheidszin

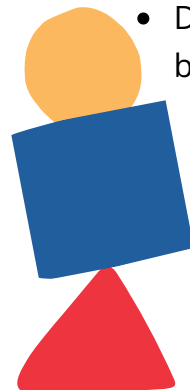
- De stagiair past altijd goed op de kinderen.
- De stagiair kijkt en luistert goed naar de kinderen.
- De stagiair was veel bezig met de kinderen.
- De stagiair ondersteunt en stimuleert de kinderen.
- De stagiair voerde de taken op tijd en correct uit.

2. Motivatie

- De stagiair doet mee met alle activiteiten.
- De stagiair nam initiatief, nam extra taken op zich.
- De stagiair stelde zelf voor om de fruitpap/een uitstap/een kamishibai te maken.
- De stagiair doet inspanningen om te leren.
- De stagiair vraagt om een activiteit zelfstandig te mogen begeleiden.

3. Voorkomen

- De stagiair heeft een verzorgd uiterlijk (bijv. korte nagels, haren bij elkaar).
- De stagiair komt (niet) in gepaste kleding naar het werk (bijv. makkelijke broek, kleren die vuil mogen worden, kleren waar de stagiair zich in kan bukken, ...).
- De stagiair komt met te veel parfum/make-up/juwelen naar het werk. De stagiair draagt regelmatig oorkingen en ringen op het werk. De hele speelruimte ruikt naar het parfum van de stagiair.
- De stagiair moet meer aandacht hebben voor de properheid van de eigen kleren. De stagiair komt naar het werk met vlekken op de kleren. De stagiair komt de hele week met dezelfde, bezwete kleren naar het werk.
- De stagiair moet de eigen hygiëne (lichaam, haar...) beter verzorgen.

Zinnen ter inspiratie

4. Communicatie

- De stagiair communiceert goed met de collega's/de ouders/de kinderen.
- De stagiair spreekt de ouders of andere onbekenden beleefd aan.
- De stagiair neemt initiatief tot gesprek met de kinderen.
- De stagiair spreekt onvoldoende met de kinderen.
- De stagiair spreekt op een onnatuurlijke wijze met de kinderen (veel verkleinwoorden, piepstem...).
- De stagiair vraagt meer uitleg/geen uitleg/hulp aan een collega als hij/zij iets niet goed begrijpt.

5. Taal

- De stagiair begrijpt / spreekt (nog niet zo) goed Nederlands.
- De stagiair begrijpt / spreekt ook/geen/nog niet zo goed Frans.
- De stagiair begrijpt / spreekt ook goed andere talen, zoals .....

- De stagiair begrijpt de opdrachten (niet goed).
- De stagiair begrijpt nog niet voldoende de vaktermen.
- De stagiair heeft nog niet voldoende spreekdurf in contact met de kinderen/collega's/ouders.

6. Respect

- De stagiair respecteert de regels en afspraken. De stagiair kwam altijd stipt op tijd.
- De stagiair respecteert de privacy van de kinderen/ouders/collega's.
- De stagiair gaat op een respectvolle manier om met de kinderen/ouders/collega's.
- De stagiair sprak op een weinig respectvolle manier met een kind/ouder/collega.
- De stagiair onderbreekt vaak de ander.
- De stagiair bleef dezelfde fouten maken, ondanks de herhaalde opmerkingen.
- De stagiair geeft de indruk soms niet goed te luisteren naar de uitleg van de leidinggevende/collega/ouder. Ze voert sommige taken niet uit zoals gevraagd.

Zinnen ter inspiratie

7. Deskundigheid (competent zijn)

- De stagiair weet hoe de kinderen te verzorgen.
- De stagiair weet hoe de kinderen te prikkelen.
- De stagiair heeft aandacht voor het welbevinden van de kinderen.
- De stagiair had aandacht voor de betrokkenheid van de kinderen.
- De stagiair weet hoe de zelfstandigheid van de kinderen te stimuleren.
- De stagiair weet hoe de taalontwikkeling van de kinderen te stimuleren.
- De stagiair weet hoe de sociale vaardigheden van de kinderen te stimuleren.
- De stagiair weet hoe met de ouders om te gaan.
- De stagiair vraagt op tijd hulp of advies aan een collega of de pedagogisch verantwoordelijke.

8. Hygiëne

- De stagiair werkt hygiënisch.
- De stagiair verwarmt de maaltijden of de flesvoeding volgens de richtlijnen.
- De stagiair houdt de werkplek proper en opgeruimd.
- De stagiair ruimt na een activiteit alles op.
- De stagiair ventileert op tijd de ruimte.
- De stagiair komt verzorgd naar het werk (propere kledij, haren netjes...).
- De stagiair wast regelmatig de handen met water en zeep.

9. Werktempo

- De stagiair verschoont de kinderen vlot met aandacht voor het kind.
- De stagiair kan vlot meerdere kinderen tegelijk helpen bij het eten.
- De stagiair ruimt de leefruimte vlot op samen met de kinderen.
- De stagiair helpt de kinderen vlot bij het uit- of aankleden.
- De stagiair verdeelt geroutineerd het eten en ondersteunt de kinderen bij het eten.
- De stagiair heeft nog te leren op vlak van organisatie. Ze loopt vaak nodeloos heen en weer.

Zinnen ter inspiratie

10. Ergonomie

- De stagiair past de basisprincipes toe en heeft oog voor de beleving van het kind.
- De stagiair tilde de kinderen op de juiste wijze op: door de knieën buigen en het kind dicht bij jou optillen.
- De stagiair tilt de kinderen op de juiste wijze uit hun stoel.
- De stagiair werkt op kinderhoogte en gebruikt daarbij de juiste stoelen of zitkussens.
- De stagiair maakte goed gebruik van het trapje om de kinderen zelf op de verschoontafel te laten klimmen.
- De stagiair maakt goed gebruik van het voedingskussen om een baby een flesje te geven.

11. Ecologie

- De stagiair scheidt het afval (niet) correct in de afvalcontainers.
- De stagiair doet soms het licht niet uit bij het verlaten van een ruimte.
- De stagiair maakt leuk spelmateriaal met recuperatiemateriaal.
- De stagiair meldde een lekkende kraan.

12. Veiligheid

- De stagiair was voorzichtig met warme drank in de buurt van de kinderen.
- De stagiair vergat soms het poortje te sluiten.
- De stagiair zette gevaarlijk materiaal, zoals een schaar en een nietjesmachine, altijd netjes weg.
- De stagiaire zorgt goed voor de veiligheid van de kinderen en volgt alle veiligheidsvoorschriften.
- De stagiair liet de kinderen een keer voor heel even onbewaakt achter. Als je even iets moet halen, maak dan eerst een afspraak met een collega.
- De stagiair laat eens een kind alleen op de verschoontafel, maar deed dat geen tweede keer.
- De stagiair reageerde snel als de kinderen gevaarlijke dingen doen, bijvoorbeeld wiebelen met hun stoel.
- De stagiair moet sneller en duidelijk reageren als de kinderen gevaarlijke dingen doen, bijvoorbeeld op tafel klimmen.
- De stagiair meldt defecte apparaten direct aan de leidinggevende.

Nog andere criteria?

Er zijn natuurlijk nog andere criteria waarop je een stagiair kan beoordelen. Je vindt nog criteria en zinnen ter inspiratie terug in het boekje 'ABabyC voor kinderbegeleiders' onder het hoofdstuk 'Functioneringsgesprekken'.

De stagiair? Hij? Zij? Je? Past of paste?

Je kan in hedendaagse tijd (presens), bijvoorbeeld "Je werkt...", of in verleden tijd (imperfectum) schrijven, bijvoorbeeld "Je werkte...". Je kan schrijven "De stagiair..." of 'Hij/Zij...". Soms kan je het ook schrijven als een tip, bijvoorbeeld: "Let goed op...". Dat is allemaal prima! Dat kies je zelf!

Voor Brusselse kinderdagverblijven

Babbel met ouders

Tips en zinnen ter inspiratie

Beste begeleider,

Communiceren met de ouders over hun kind, de essentiële informatie geven en iets vertellen over hoe de dag is verlopen, dat lukt je prima.

Een babbeltje houden met ouders, over alles en nog wat, vind je moeilijker?

De onderstaande tips en inspirerende zinnen kunnen jou daarmee helpen.

Waarover kan je babbelen met ouders?

Het weer

Pff, het is warm vandaag, hé.
Oei, ik zie dat het hard regent.
Zo koud vandaag, hé.
Heb jij het niet koud? Hoe doe je dat?
Wat een mooie jas. Die ziet er lekker warm uit.

Het kind

Je kan praten over het kind dat naar de opvang komt.

Wat een leuke muts! Waar heb je die gekocht?
We hebben vandaag in de tuin met water gespeeld.
Ze hebben zich goed geamuseerd.
Hij heeft vandaag de hele dag met Jakob gespeeld.

Je kan ook praten over de kleine broer of zus (op komst).

Hoe gaat het met jou?
Oh, wat een schatje! Hoe oud is je baby?
Is het een meisje of een jongen?
Alles goed met de baby?
Slaapt ze goed?

Hun traject

Is je werk ver van hier?
Hoe kom je naar hier?
Heb je de weg gemakkelijk gevonden?
Op welke metrolijn was er een probleem?
Amai, dat is ver. Hoelang ben je onderweg?

Hun woonplaats

Woon je dichtbij?
Woon je daar al lang?
Woon je daar graag?
Ben je daar opgegroeid?
Dat is een mooie/rustige/groene gemeente.

Waarover kan je babbelen met ouders?

Een verkoudheid,
een been in het gips...

Gezondheid!
Oei, een beetje verkouden of heb je een allergie?
Ai, hoe is dat gebeurd?

Hun hobby's

Welk instrument is dat? Speel jij dat instrument?
Aha, jij speelt theater. Is dat jouw beroep of jouw hobby?
Hm, dankjewel voor die lekkere koekjes. Heb jij die gemaakt?
Kook je graag?
Volgende week organiseren we olympische spelen met de kinderen.
Sport jij graag? Welke sport beoefen jij?
Lees je veel boekjes met je kind? Wat zijn haar/zijn favoriete
boekjes? Lees je zelf ook graag? Wat voor boeken lees je graag?

Talen of andere kennis

Spreek jij ook Spaans? Hoe heb je Spaans geleerd?
Welke talen spreek je nog?
Wat is je moedertaal? Spreek je jouw moedertaal met je kind?
Leer je graag talen?
Hoe komt het dat je Grieks kent?
Ken jij veel van planten?
Weet je veel over dolfijnen?

Waarover kan je babbelen met ouders?

Het weekend of de vakantie

Vraag niet te veel details. Dan wordt het een delicaat onderwerp. Niet iedereen heeft evenveel vakantie en middelen.

Leuke plannen voor het weekend?
Veel gedaan dit weekend?
Fijne vakantie gehad?
Gaan jullie ergens naartoe deze vakantie?
Gaan de kinderen een stage doen of op kamp?"

Over drinken en eten

Je biedt tijdens een activiteit, waarop de ouders uitgenodigd zijn, de ouder iets te drinken of te eten aan. Daar kan je ook over praten.

Wil je graag melk in je koffie? Suiker?
Wil je graag een stukje cake of liever een kommetje fruitsla?
Vind je dit lekker?
Ik eet geen vlees. En jij?
Ik eet niet zo graag pikant eten.
Heb jij dit klaargemaakt? Hoe maak je dat?
Wil je het recept voor me opschrijven?

Het uitzicht of de inrichting

Gelukkig kunnen we vandaag in de tuin. Mooi, hé, die bloemen.
Ja, we hebben van ons terras direct zicht op het park.
Hebben jullie thuis een terras, tuin of park in de buurt?
Nu we de vogels eten geven, zien we veel vogels.
De kinderen vinden dat ook leuk.
We hebben nu een snoezelhoekje. Zal ik het even tonen?
De boeken voor de kinderen staan hier onder onze leesboom.

Wat zijn delicate onderwerpen?

Geloof en religie

Wat iemand zijn geloof is, iets uit de actualiteit over het geloof, je mening over hoe je een goed mens bent... Dat is privé.

Relaties en seksuele identiteit

Hoelang zijn jullie al samen?
Josiane? Oké, maar wat is je echte naam, als man?
En wie van jullie 2 is de papa?

Deze vragen zijn ongepast en vernederend.

Familie

Heeft het kind nog een papa, mama, oma en opa? Woont de familie dichtbij of veraf? Zijn er conflicten in de familie? Dat weet je niet. Dat kan gevoelig zijn.

Opvoeding

- Elke ouder wil het beste voor zijn kind. Iedereen heeft andere ideeën over de beste opvoeding. Geef niet ongevraagd je mening over hoe een ouder zijn kind moet verzorgen of opvoeden.
- Vraag enkel naar de informatie, die jij echt nodig hebt om het kind goed te verzorgen in de opvang.

Politieke actualiteit en opinie

Op wie heb jij gestemd? Voor welke partij ben jij?

Dat is privé informatie.

Die vluchtelingen zijn toch allemaal profiteurs. Vind je ook niet? Amerika, daar komt niets goed van.

Alle Belgen zijn racisten. Jij niet, maar de meeste Belgen wel.

Dit zijn racistische opmerkingen.

Wat zijn delicate onderwerpen?

Financiële situatie, beroep,
salaris

- Soms is iemand werkloos. Soms doet iemand een beroep, waar die persoon niet fier over is, niet veel mee verdient. Dat vertellen mensen niet graag.
- Als de ander zelf over zijn beroep begint te vertellen, mag je daar natuurlijk wel iets over vragen. Bijv. "Doe je dat werk al lang?", "Doe je het graag?", "Wanneer besloot je om brandweerman te worden?".

Emoties en grote
(gezondheids)problemen

- Als je ziet dat het niet goed gaat met iemand, dat iemand zich niet goed voelt, verdrietig, angstig of verward is, mag je natuurlijk wel vragen "Hé, gaat het? Wat is er? Kan ik je helpen?".
- Als iemand niets wil vertellen, vraag dan niet door. Je kan iemand niet verplichten over zijn emoties of gezondheid te praten. Soms wil iemand even niet aan die problemen denken.
- Als je ongerust bent over de veiligheid van het kind, verwittig je het best wel je leidinggevende.

7 Tips voor een goed gesprek

- **Stel jezelf altijd even voor.** Zo weet de ander wie je bent. Dat is prettiger. Je kan iets zeggen zoals “Volgens mij hebben we elkaar nog niet gesproken. Ik ben...” of “Ik heb mezelf nog niet voorgesteld. Ik ben...”. Zeg zowel je naam als je functie.
- **Luister goed naar de ander.** Luister actief! Laat de ander merken dat je luistert. Maak oogcontact. Geef korte reacties, bijv. “Ah ja?”, “Oei, zeg!” Reageer ook non-verbaal (knik met je hoofd, glimlach, kijk bezorgd...).
- **Stel open vragen!** Open vragen zijn goede vragen om een gesprek op te starten en gaande te houden. Op gesloten vragen kan je enkel kort antwoorden, met een ja, nee of een paar woorden. Bijv. “Waar woon je?” “In Anderlecht.” Een open vraag geeft de ander zin om veel te vertellen, zonder dat je de ander verplicht. Bijv. “Waarom wil je weg uit Anderlecht? Ben je zeker dat het in Vlaanderen rustiger wonen is?”
- **Even een stilte is oké.** Het is oké om even niets te zeggen. Soms heb je even tijd nodig om na te denken of soms heb je gewoon even niets om te zeggen. Als je die stilte toch niet gemakkelijk vindt, kan je iets zeggen als “Wil je ook een glaasje water? Of nog een kopje thee?”. Dan heb je even een denkpauze.

7 Tips voor een goed gesprek

- **Vertel ook eens iets over jezelf.** Deel informatie. Luister en kijk naar de reactie van de ander. Vindt de ander dit een interessant onderwerp? Praat niet te lang aan één stuk door, over één onderwerp of over jezelf. Geef de ander de kans om te reageren. Zorg voor een goede balans tussen vragen stellen, luisteren en zelf iets vertellen.
- **Zoek naar overeenkomsten!** Zo maak je een connectie met de ander. Je kan bijvoorbeeld vragen stellen zoals “Vind jij het ook zo druk hier? Wil je even naar het terras?”, “Heb jij ook allemaal zonen? Een hele uitdaging, hé.”, “Ah, jullie zijn naar Turkije op vakantie geweest. Ik ben van Turkije. Waar zijn jullie geweest?”, “Ik wil ook graag eens naar Parijs, maar lukt dat zo met kleine kinderen?”, “Ik heb ook kinderen met een gevoelige huid. Mijn huisarts heeft me goed advies gegeven voor een zonnecrème.”
- **Geef eens een compliment.** “Ah, een nieuw kapsel / een nieuwe bril. Mooi.”, “Wauw. Jij bent toch altijd zo goed georganiseerd.”, “Die kleur / Dat kleedje staat je goed.”, “Amai, hoeveel talen spreek jij?”, “Wat lief van jou om aan ons te denken. Bedankt voor het cadeautje.”

